پرسه

عدم اجرای مصوبه بازپرداخت تعهدات ارزی فعالان اقتصادی توسط بانک‌ها

● **شرق:** رییس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران گفت: بانک‌ها به مصوبه بانک مرکزی و شورای پول و اعتبار در مورد چگونگی بازپرداخت تعهدات ارزی از سوی فعالان اقتصادی عمل نمی‌کنند. محمد نهاوندیان در حاشیه جلسه روز گذشته شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی در جمع خبرنگاران گفت: در جلسه شورا، ضرورت اجرای مصوبه ارزی توسط بانک مرکزی مطرح شد، این در حالی است که شورای پول و اعتبار در اسفندماه سال گذشته، تعهدات ارزی بانک‌ها را ابلاغ کرده بود و طی جلسه ای‌گزارش‌هایی از اجرای این مصوبه توسط بانک‌ها ابلاغ شد. رییس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران با تاکید بر اینکه براساس این گزارش، افت‌وخیزهایی در اجرا از سوی برخی از بانک‌ها مشاهده شده است، افزود: بانک مرکزی باید نظارت قوی‌تری در اجرای این مصوبه داشته باشد که بر همین اساس، مقرر شده بخش خصوصی و بانک‌ها با حضور بانک مرکزی در راستای اجرای این مصوبه جلسه‌ای داشته و کاستی‌های آن را رسیدگی کنند. وی با اشاره به عدم بکارگیری مناسب ظرفیت‌های صندوق توسعه ملی در سال گذشته تصریح کرد: در سال گذشته قرارداد عاملیت بین صندوق توسعه ملی و بانک‌ها بسته شده ولی به سبب مقررات بانکی و وثیقه‌خواهی آنها از مشتریان، امکان استفاده از خط اعتباری آن نبوده است، در این‌باره نیز مباحثی مطرح و قرار شد که برای سال ۱۳۹۲ این موضوع موردتوجه ویژه قرار گیرد.

ثبت‌نام مسکن مهر پردیس متوقف شد

● **تسنیم:** مدیرعامل شهر جدید پردیس از توقف ۱۵روزه ثبت‌نام مسکن مهر تا ابتدای اردیبهشت خبر داد. سیدمهدی هدایت دلیل این توقف را ساماندهی پرونده متقاضیان ثبت‌نام شده مسکن مهر پردیس اعلام کرد. وی افزود: توقف ثبت‌نام به معنی پایان ثبت‌نام در مسکن مهر شهر جدید پردیس نیست و ثبت‌نام از اول اردیبهشت ادامه خواهد یافت. هدایت از ثبت‌نام ۱۶۰هزارنفر در طرح مسکن مهر شهر جدید پردیس خبرداد و گفت: از این تعداد ۵۰هزارنفر نسبت به تکمیل آورده خود اقدام کرده‌اند و ۸۰هزارنفر نیز تایید صلاحیت شده‌اند و بقیه پرونده‌ها در حال بررسی است. وی تعداد طرح‌های مسکن مهر شهر جدید پردیس را ۸۰هزار واحد اعلام کرد و از متقاضیان خواست تا هرچه سریع‌تر نسبت به پرداخت آورده خود اقدام کنند.

نفت اوپک ۱۰۳دلار

● **ایرنا:** بر اساس محاسبات دبیرخانه اوپک که دیروز اعلام شد، بهای روزانه سبد نفت این سازمان، متشکل از نفت‌خام ۱۲ کشور، جمعه گذشته به ۱۰۳دلار و ۱۰سنت در هر بشکه رسید که نسبت به روز پیش از آن یک‌درصد کاهش داشت. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی اوپک، بهای هر بشکه سبد نفت این سازمان پنجشنبه گذشته ۱۰۴دلار و ۲۱سنت بود.

ثبات نرخ در بازار مصالح ساختمانی

● **مهر:** رییس کانون سراسری انبوه‌سازان با اشاره به ثبات قیمت در بازار مصالح ساختمانی گفت: افزایش قیمت ساخت مسکن مهر در تمام کشور یکسان است و براساس ابلاغیه وزارت راه و شهرسازی انجام می‌گیرد. ایرج رهبر در خصوص بازار مصالح ساختمانی با توجه به نرخ ارز اظهار کرد: در حال حاضر قیمت‌ها در بازار مصالح ساختمانی تفاوتی با قبل از عید ندارد و با همان نرخ خریدوفروش می‌شود. وی با بیان اینکه مصالح ساختمانی در ماه‌های آخر سال گذشته با افزایش قیمت مواجه شده بود، گفت: پس از افزایش یکباره قیمت‌ها، دوباره قیمت‌ها کاهش پیدا کرد اما همچنان از نرخ قبلی بالاتر است و تنها کاهش ۳۰۰ تا ۴۰۰تومانی داشته است. رییس کانون سراسری انبوه‌سازان درخصوص افزایش قیمت ساخت مسکن مهر بیان کرد: هم‌اکنون هزینه ساخت براساس ابلاغیه وزارت راه و شهرسازی و در سراسر کشور هم این نرخ یکسان است. رهبر با اشاره به اینکه تفاوتی میان قیمت هر مترمربع مسکن مهر در شهرهای جدید تهران و دیگر شهرها وجود ندارد، افزود: انبوه سازان در سراسر کشور با همان ابلاغیه ساخت‌وساز می‌کنند و عدم اعلام قیمت‌ها در شهر پرند مربوط به انبوه‌سازان نمی‌شود.

کاهش ۳۷درصدی تجارت ایران و امارات

● **ایسنا:** آمار گمرک ایران نشان می‌دهد که در ۱۱ماهه سال گذشته واردات ایران از امارات از نظر وزنی و ارزشی به ترتیب ۵۱/۹ و ۴۵/۴درصد کاهش یافته و به حدود ۶/۱میلیون‌تن و ۹/۷میلیارددلار رسید. این در حالی است که صادرات ایران به امارات نیز در همین مدت از نظر وزنی و ارزشی به ترتیب ۱۴/۵ و چهاردرصد کاهش یافت و به ۳/۹میلیون‌تن و ۳/۹میلیارددلار رسید. مجموع ارزش تجارت دو کشور نیز در این مدت بالغ بر ۳۷/۷درصد کاهش یافت. به گفته حمید صافدل، رییس سازمان توسعه تجارت، برخی سیاست‌های تجاری ایران در سال گذشته تغییر کرد و با حذف واسطه‌ها در واردات، خرید و واردات کالا از کشورهای اصلی تولیدکننده انجام شد.

حسن طایی در گفت‌وگو با «شرق»اعلام کرد

نرخ بیکاری، ۱۶ درصد

عکس: محمود صادقی

مهدی افشار نیک: قسمت اول مصاحبه با دکتر حسن طایی در هفته‌های پایانی سال ۹۱ به چاپ رسید. وی بر این نکته تاکید داشت که مدل تعیین حداقل دستمزد برای کل کشور مدل سخت و ناکارایی است و باعث می‌شود در بنگاه‌ها و شهرهای کوچک اشتغال به صورت رسمی و قانونی صورت نگیرد و کارگران از حمایت‌های قانونی و بیمه‌ای محروم شوند. وی طرافدار مدل مزد منعطف است که باید تعیین حداقل دستمزد در هر منطقه و اقلیمی با شرایط خود آن منطقه سنجیده و برنامه‌ریزی شود. ادامه مصاحبه با دکتر طایی به شرایط هدفمندی و تولید و رابطه کارفرمایان با کارگران می‌پردازد.

آمارهایی که شما مبنای تحلیل و مدل‌سازی‌تان قرار دادید همه دولتی‌اند در حالی که به گفته بسیاری از تحلیلگران واقعیت‌های موجود در جامعه با این آمارها فاصله دارد. مثلا نرخ تورم یا بیکاری.....

در مورد نرخ تورم نمی‌دانم که چقدر واقعی است. در حوزه تخصصی من نیست ولی در مورد نرخ بیکاری من وقتی وجود چهار الی پنج‌میلیون تقریبا بیکار را اعلام کردم، گفتم براساس برآوردهای من است. نرخ بیکاری که من به دست آوردم ۱۷-۱۶درصد می‌شود و نرخ بیکاری که رسما اعلام می‌شود حدود ۱۳-۱۲درصد است که با آمار من چهار، پنج درصد اختلاف دارید. من اعلام اعداد جمعیت بیکار و نرخ بیکاری را که از سوی مرکز آمار براساس آمارگیری‌های اشتغالی و بیکاری و فصلی انجام می‌شود، صحیح نمی‌دانم و واقعیت اقتصاد ایران را نشان نمی‌دهد. در مورد نرخ بیکاری در بازار کار ایران و جمعیت بیکار همان تحلیل و برآوردهای خودم را گفتم اما در مورد نرخ تورم کارشناسانی که در حوزه بازارهای پول و اعتبار هستند مسایل محاسبه نرخ تورم را می‌دانند، باید اظهارنظر کنند. از نظر من آن نرخ بیکاری که الان اعلام می‌شود، نرخ بیکاری واقعی جامعه ما نیست، آن چیزی که من اعلام می‌کنم به مراتب از آن نرخ اعلام شده بیشتر است.

حق بهره‌وری که به کارگرها می‌دادند باعث می‌شد دریافتی‌شان نسبت به سطح قیمت‌هایی که در جامعه وجود دارد تقریبا تناسب پیدا می‌کرد طی سال‌های قبل این وضع بدی نبود اما در سال‌های اخیر وضعیت بدتر شده است.

این مربوط به همان روند کلی اقتصاد است. واقعا در اینجا توصیه‌ای که من برای مسوولان و فعالان بازار کار دارم این است که پرداخت حق بهره‌وری باید مبنای صحیح و علمی داشته باشد و در چارچوب قراردادی که بین کارگر و کارفرماست، فرمولش در بیاید و اندازه‌گیری و پرداخت شود. هم کارفرما بداند پولی که می‌دهد در واقع پول تامین سرمایه است و هم کارگر بداند که باید چیزی تولید شود که سهمش را بپردازند. یعنی باید دو طرف به این مساله توجه داشته باشند. من توصیه‌ام به بنگاه‌ها و نیروی کار این است که به معیارها و اصول بین‌المللی برای تعیین این کارانه‌ها و بهره‌وری‌ها که هر سه‌ماه یا یک سال پرداخت می‌شود، پایبند باشند و قاعده‌ای داشته باشند. اگر می‌خواهند بدون مرافعه و اختلاف بین کارگر و کارفرما این مساله حل شود، باید فرمول تعیین‌کنند و دلبخواهی نباشد. باید مشخص شود و کارگر بداند که اگر مثلا از تمام توان وجودی خود استفاده می‌کند آنچه که ارزش تولید می‌شود در بنگاه سهم نیروی کار به نیروی کار و سهم نیروی کارفرما به کارفرما تعلق می‌گیرد. این باید قاعده داشته باشد. مشکل سال‌های اخیر این بی‌قاعدگی تعیین کارانه‌ها و بهره‌وری بوده است.

ما الان با کارفرماهایی مواجه هستیم که با کوچک‌ترین بهانه‌ای کارگر خودشان را اخراج می‌کنند.

من با این مخالفم. من با این بند اصلاحیه که در قانون‌کار آمده و حق اخراج کارگر را می‌خواهد یک طرفه به کارفرما بدهد مخالفم. این اصلا کار اصولی نیست. کارفرما در چارچوب قوانین و مقررات قانون‌کار و وزارت کار می‌تواند به شورای اختلاف برود، به دادگاه برود و اگر دادگاه رای به اخراج داد، می‌تواند کارگرش را اخراج کند و باید غرامت اخراج کارگرش را هم بپردازد. در این شرایط بحرانی و عدم‌تعادل بسیار بالایی که در بازار کار داریم، حق اخراج کارگر را هم به کارفرما دهیم که یک‌طرفه این‌کار را کندکه بازار را با بحران‌های بسیار جدی‌تری مواجه می‌کند.

آقای دکتر شما یک تلقی مثبت از کارفرما دارید و تعریف‌تان از کارفرما کسی است که دنبال بهره‌وری بیشتر و ارتقا بنگاهش است و به همین‌دلیل به نیروی کار که مهمترین سرمایه‌اش است، یک نگاه هم افزایی دارد و همه امکانات را فراهم می‌کند تا نیروی کار با کمترین دغدغه کار کند. اما این در عرف بازار کار ایران کمتر دیده می‌شود و با تعریف شما زاویه دارد. ما کارفرماهایی را می‌بینیم که با کوچک‌ترین بهانه کارگر اخراج می‌کنند و خیلی هم دنبال بهره‌وری نیستند و با مدل‌های سنتی تولید می‌کنند. بنگاه‌های بزرگ دولتی هم به‌دلیل حمایت دولت، برای کارگر به‌عنوان یک پارامتر مهم در تولید اهمیت چندانی قایل نمی‌شوند.

این برمی‌گردد به تلقی شما و تجربیاتی که در این زمینه دارید. من هم برای خودم یک نگرانی دارم و برخوردی با صاحبان سرمایه و تولید داشتم. من آثار آنها را دارای یک رفتار عقلایی می‌دانم. بسیاری از صاحبان بنگاه‌ها و مدیران بنگاه‌های تولیدی و خدماتی ما یک رفتار عقلایی دارند. آنها می‌دانند چنین مساله‌ای را که اگر حقوق نیروی کار رعایت نشود دیگر کارگر برای آنها نمی‌ماند و اگر کارگر هم نماند، چیزی از بنگاه برایشان نمی‌ماند. خودشان می‌مانند و تجهیزات کاری و... پس اگر هم برای نیروی کار یک رفتار عقلایی فرض کنید، هم برای صاحب بنگاه، می‌بینید با قدری تمرین و یادگیری مساله حل می‌شود. در تمام مدتی که ما سر کار هستیم، کارگریم یا کارفرما. ما در پروسه یادگیری هستیم؛ یعنی باید یاد بگیریم که با هم گفت‌وگو کنیم. این گفت‌وگوهای اجتماعی که می‌گوییم در واقع یک طرفش کارگران هستند و طرف دیگرش صاحبان سرمایه، طرف دیگرش هم دولت است.

این‌گونه نیست که دولت نیروی کار را رها و در اختیار کارفرماها قرار دهد. نه این‌طور نیست. قوانین و مقرراتی دارد. با توجه به شرایط اقتصادی که الان داریم، می‌گویم تعیین یک حداقل دستمزد و ادامه دادنش اصلا به صلاح نیست و این باید منعطف باشد. اجازه بدهیم با مقتضیات محلی و بنگاهی و نیروی‌کار نیرو استخدام شود. اگر مدل مزد منعطف مورد نظر قرار بگیرد و قرارداد ببندند، کلی از مسایل ما حل می‌شود.

آقای دکتر الان در یک وضعیت خاصی هستیم، به نظرم این شرایطی که شما می‌گویید، مربوط می‌شود به قبل از هدفمندسازی، به جهت اینکه در این دوسال گذشته آمارهای مختلف حکایت از این دارد که روند تولید ضعیف شده است. از سوی دیگر سهم تولید از هدفمندی یارانه‌ها پرداخت نشده و در این وضعیت برای تعدیل هزینه‌ها اولین گزینه همیشه کارگر و حق و حقوقش است.

ببینید، اصولا بحث هدفمندسازی یارانه‌ها یک طرحی بود که نسنجیده طراحی شد نسنجیده هم اجرا شد و نتایج نامطلوبی هم برای کشور به همراه داشت؛ مثلا در آن طرح پیش‌بینی شده بود که سهمی از آن درآمدها باید به بنگاه‌های تولیدی اختصاص پیدا کند که هیچ‌گاه این سهم پرداخت نشد.

چه‌بسا که اگر این سهم پرداخت می‌شد و به بنگاه‌ها اجازه تغییر فرآیند تولیدی می‌داد، الان با این مشکلات مواجه نبودیم. البته ارزیابی دقیقی از این طرح صورت نگرفته. ما حداقلش از این به بعد توصیه می‌کنیم که مرحله دوم آن اجرا نشود. ببینیم که یافته‌ها و نتایجی که ما از مرحله اول به دست آوردیم چه بود تا بعدا به بخش دیگر بپردازیم.

به نظر شما مرحله دوم این طرح برای نیروی کار چه نتایجی در بر دارد؟

به مراتب وضع تولید را بدتر می‌کند. در شوک اول که حجم کم بود دیدید چه اتفاقی افتاد. در شوک دوم پیامدهای نامطلوبش قطعا بیشتر خواهد بود.

در خصوص مدل مزد منعطف با وزارت کار یا با نهادی رایزنی کرده‌اید؟

این الگو مشهور است. هم وزارت کار می‌داند و هم در سطح جهانی مطرح است.

چه کشورهایی این الگو را پیدا کرده‌اند؟

تعداد زیادی از کشورها هستند که در واقع یک حداقل دستمزد دارند و بعضی‌ها چندین حداقل دستمزد دارند؛ مثلا در برخی کشورهای آسیایی، برخی کشورهای اروپایی و آمریکای لاتین وجود چندین حداقل دستمزد امر رایجی است. ولی برخی که یک حداقل دستمزد دارند و بازارشان هم دچار مشکلاتی نیست، آنها عدم تعادل جدی در بازار کار ندارند. نرخ بیکاری‌شان شش‌درصد و هفت‌درصد است. فرق می‌کند با جامعه ما که در خوشبینانه‌ترین شرایط نرخ بیکاری ۱۵ تا ۱۶درصد است. در تحلیل‌های اقتصادی به‌ویژه در خصوص مسایل انسانی مقتضیات اقتصاد ملی و مقتضیات مصالح بنگاه و خانوارها باید مورد توجه قرار گیرد.

و در آخر؟

من توجه شما را به این نکته جلب می‌کنم که اگر من موضوع فرد منعطف را حمایت می‌کنم، بدین دلیل است که حجم بیکاران ما خیلی قابل توجه است. ما برای کاهش نرخ بیکاری و برای اینکه عدم تعادل را در بازار کار کاهش دهیم، باید موانع ورود نیروی کار جوامع کارگری را به جامعه به اصطلاح فعال تولید و سرمایه‌گذاری کاهش دهیم؛ تا آنجایی که ما موانع را کاهش دهیم. اینها بهتر می‌توانند وارد بازار کار شوند.

تجارت خارجی از مرز ۹۴/۶میلیارد دلار گذشت

● **شرق:** تجارت خارجی ایران در سال ۱۳۹۱ از مرز ۹۴میلیاردو۶۸۲میلیون‌دلار گذشت و بر این اساس صادرات غیرنفتی ایران در سال گذشته به ۴۱میلیارد و۳۳۴میلیون‌دلار رسید. در سال گذشته ۵۳میلیارد و۳۴۸میلیون‌دلار انواع کالا نیز وارد کشور شد. همچنین، ارزش صادرات غیرنفتی کشورمان بدون احتساب نفت، گاز و تجارت چمدانی شش درصد و واردات کشورمان ۱۳/۷درصد نسبت به سال ۱۳۹۰ کاهش یافته است. در این مدت ۷۸میلیون‌و۷۱۵هزارتن انواع کالای غیرنفتی صادر و ۳۹میلیون و ۳۹۱هزارتن وارد شد که به لحاظ وزنی صادرات و واردات کشورمان به ترتیب یک‌درصد و ۲/۶درصد افزایش را نشان می‌دهد. به گزارش روابط عمومی گمرک اقلام عمده وارداتی کشور در این مدت به ترتیب شامل، گندم به ارزش دومیلیاردو۵۷۴میلیون‌دلار و سهم ارزشی ۴/۸درصد از کل واردات، شمش از آهن و فولاد غیرممزوج به ارزش دومیلیاردو۱۵میلیون‌دلار و سهم ارزشی ۳/۸درصد، ذرت دامی به ارزش یک‌میلیاردو۸۰۱میلیون دلار و سهم ارزشی ۳/۴درصد، کنجاله سویا به ارزش یک‌میلیاردو۵۳۲میلیون‌دلار و سهم ارزشی ۲/۹درصد و برنج به ارزش یک‌میلیاردو۳۰۹میلیون‌دلار و سهم ارزشی ۲/۵درصد بوده است. عمده واردات کشورمان به ترتیب از کشورهای امارات‌متحده‌عربی با ۲۰درصد سهم از کل واردات، چین با ۱۵درصد، جمهوری کره با ۹درصد، ترکیه با ۸/۵درصد و سوییس با شش‌درصد صورت گرفته است. این گزارش می‌افزاید، اقلام عمده صادرات ایران نیز در این مدت به ترتیب به متانول با ۳/۷درصد سهم از کل صادرات، پروپان مایع‌شده با ۳/۵درصد و قیرنفت با ۳/۴درصد اختصاص دارد. همچنین عمده صادرات ایران در سال ۱۳۹۱ به عراق با شش‌میلیاردو۲۵۰میلیون‌دلار، چین با پنج‌میلیاردو۵۰۱میلیون‌دلار، امارات متحده عربی با چهارمیلیاردو۲۱۳میلیون‌دلار، افغانستان با دومیلیاردو۸۷۴میلیون‌دلار و هند با ۲میلیاردو۶۰۷میلیون دلار بوده است. این گزارش می‌افزاید: در سال گذشته متوسط قیمت هر تن کالای صادراتی ۴۷۰دلار و هر تن کالای وارداتی یک‌هزار و ۳۵۴دلار بود.

خبر

کاهش قیمت طلا و سکه

● **ایسنا:** رییس اتحادیه طلا، جواهر، نقره، سکه و صراف استان تهران از کاهش قیمت سکه و طلا نسبت به روز یکشنبه خبر داد و گفت: این کاهش قیمت از ساعات اولیه روز دوشنبه بعد از یک جهش اندک قیمت شروع شد. به گفته احمد وفادار، دیروز قیمت سکه تمام طرح قدیم یک‌میلیون و ۴۱۶هزارتومان، سکه تمام طرح جدید یک‌میلیون و ۳۸۰هزارتومان، نیم‌سکه ۷۲۷هزارتومان، ربع‌سکه ۴۴۰هزارتومان و سکه یک‌گرمی ۳۲۰هزارتومان بوده است. همچنین هر گرم طلای ۱۸عیار ۱۳۷هزارو۲۴۰تومان، هر مثقال طلای ۱۷عیار ۵۹۴هزارو۵۰۰تومان و هر اونس جهانی ۱۵۷۹ دلار و ۶۰ سنت قیمت‌گذاری شد. دیروز، قیمت هر دلار در بازار ۳۵۵۰تومان و هر یورو ۴۶۵۰تومان بود که بنابه گفته صرافان این کاهش قیمت به دلیل انتشار خبر تک‌نرخی شدن ارز است. در حال حاضر بیشتر مردم فروشنده ارز در بازار آزاد هستند.

پس از شب عید پسته ارزان شد

● **ایلنا:** رییس اتاق بازرگانی ایران و چین گفت: پسته شب عید در مراکز عرضه مستقیم کالا به قیمت هرکیلوگرم ۳۰هزارتومان عرضه شد و دولت به تعهدات خود عمل کرد. اسدالله عسگراولادی با بیان اینکه سالانه حدود ۸۵درصد پسته تولید داخل به کشورهای جهان صادر می‌شود اظهار کرد: در سال ۹۱ حدود ۱۸۰هزارتن پسته در کشور تولید شد و پسته مورد نیاز داخل کشور همیشه و در همه حال تامین است. وی با بیان اینکه کمبودی برای عرضه این محصول در بازار داخل وجود ندارد. خاطرنشان کرد: سرانه مصرف پسته برای هر نفر ایرانی سالانه حدود ۳۰۰گرم است. وی گرانی پسته در داخل کشور را متاثر از نرخ ارز و افزایش قیمت‌های جهانی دانست و اظهارکرد: در حالی که با افزایش نرخ ارز، قیمت تمامی محصولات وارداتی و صادراتی افزایش پیدا می‌کند، پس باید انتظار افزایش قیمت محصول صادراتی پسته را که یک محصول جهانی است، داشته باشیم. عسگراولادی تصریح کرد: خوشبختانه دولت به تعهدات خود درخصوص عرضه پسته ۳۰هزارتومانی عمل کرد هر چند در برخی از نقاط شمال تهران این محصول تا ۵۰ و ۶۰هزارتومان نیز عرضه شد اما نیاز شب عید برطرف شد. رییس اتاق بازرگانی ایران و چین در خاتمه گفت: هم اکنون پسته برای صادرات به قیمت ۳۰ تا ۳۵هزارتومان و پسته برای مصرف داخل حدود ۴۰ تا ۴۵هزارتومان عرضه می‌شود و روند متعادلی در بازار طی می‌کند.